

IMMIGRANTEN

Oorlogsvluchtelingen uit Duitsland tijdens de Dertigjarige Oorlog (1618-1648)

1623: Slag bij Stadtlohn (emslanmuseum.de)

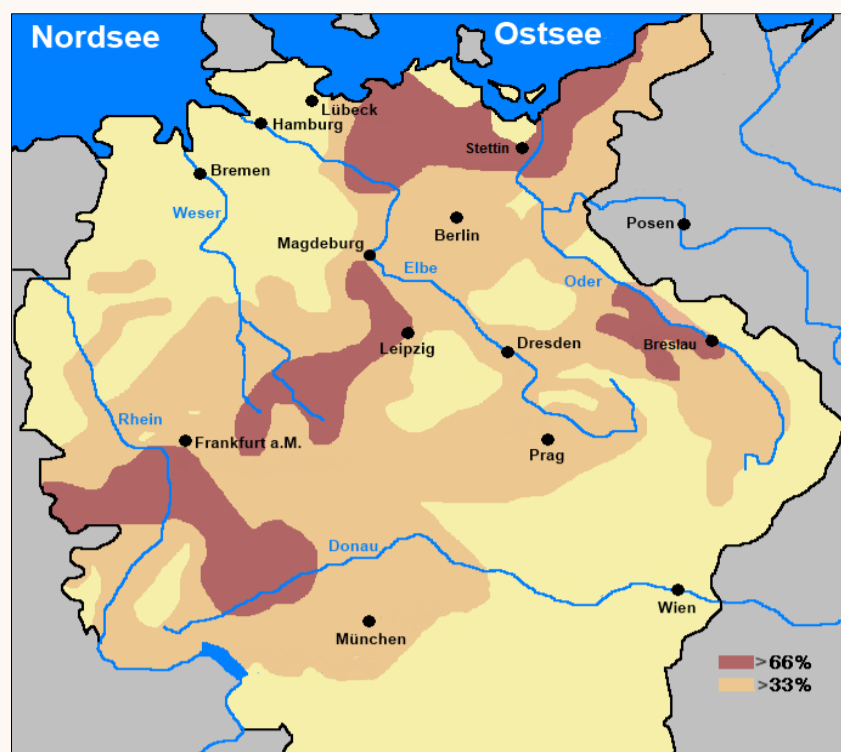
(www.spiegel.de)

streek, vanwege de **Berkelvaart** van Coesfeld en Stadtlohn over Vreden, Eibergen, Borculo en Lochem naar Zutphen, en vanwege de **R.K.** bedieningsmogelijkheden (dopen, trouwen) aldaar.

Dat deze vluchtelingen goed werden opgenomen kan worden opgemaakt uit de trouwregisters (aanvang in 1634), waarin tussen 1635 en 1647 meer dan twintig **huwelijken** staan opgetekend van Vordenaren met mensen afkomstig uit verschillende plaatsen in het Munsterland, waaronder:

- 27.09.1635 **Metijen Swaenewevels**, dochter van Christoffer Swaenewevels tot Vorden, x **Jan Muller**, naegelaetene sone van Zal. Derck Muller van Stadtlohn
- 22.05.1636 **Henrick Roulvinck**, sone van Zal. Lambert Roulvinck van Stadtlohn, x **Stijne Duijtsche**, weduwe van Zal. Roulof Duijtsche inde Wiersche.
- 08.01.1637 **Tonnicken Wooninck**, J.d. uijt Vorden, x **Jan Rädinck**, J.m. van Stadtlohn
- 18.08.1637 **Willm Grötinck**, j. van Gesscher, met **Lijsbet Janszen**, wed. van sal. Roulof Venhorstinck
- 02.02.1639 **Maria van Holle**, Dochter Z. Bernardi van Holle, in sijn leven Getrouwen Pastor tot Vorden, x **Jan Voorhoudt**, Reijner Voorhoudt van Rees nagelaten soone
- 02.06.1639 **Mechtelt Jansen**, Jan op Groote Brandenborch Dochter, x **Gerrit Dercksen**, Derrick Leppinck van Stadtlohn soone
- 00.00.1642 **Enneken Harst**, dochter van Harst op het Malerinck, x **Gerrit Hendricks**, soon van Hendrick Tiers van Bockholt
- 20.11.1642 **Jenneken Willimsen**, wedewe van salige Harmen Jansen, x **Gerrit Teunesen** van Vreden, wedeman van salige Griete Tomensen
- 04.02.1644 Altien **ten Burlo**, wedewe van salige Swer ten Burlo, x Luickas Hendricks, sone van Hendrick Abbinck van Vreden.
- 11.02.1644 **Elsken Hermsen**, dochter van Harmen opt Spicker in Delden, x **Jan Jansen** van Vreden
- 05.10.1644 **Marie Bernsen**, dochter van Berent te Mosel, x **Gerrit Harmensen**, sone van salige **Harmen te Vrancken Molle** (uit Wullen in het kerspel van Vreden)
- 12.05.1645 **Griete Berentsen**, dochter van Berent ter Mussel, x **Jan** [Denius], sone van salige Jan [Deinis] uit het kaspel van Renen uijt Stich van [Munster?] (= Rheine)
- 08.06.1645 **Gesken Wennenkinck**, dochter van Arent Wunekinck op Bijenhof, x **Hendrick Henninck**, sone van salige Wesel Hennick van Stadtlohn
- 29.11.1646 **Anna Albers**, dochter van Albert Hissinck, x Tonnes Luberdinck uijt Kespel van Vreden
- 31.10.1647 **Jan Harmensen**, sone van salige Harmen op de Weijenborch, x **Gertien Berentsen**, dochter van Z. Berent Brevinck uit het carspel van Vreden
- 01.07.1655 **Gertruit Stecken**, dochter van salige Albert Stecken (‘s Heerenberg), x **Aerent Harmensen**, sone van salige **Harmen te Vranckenmullen** uit het kaspel van Vreden

Minstens 6 van de 20 miljoen Duitsers kwamen om.
Donkerbruin: > 66%, lichtbruin > 33 % (Wikipedia)

Tijdens de **Dertigjarige Oorlog** vluchtten veel mensen uit het **Munsterland** naar Nederland zoals o.a. blijkt uit de trouwregisters van die tijd.

Ook uit **Stadtlohn**, waar in 1623 de vreselijke slag van Stadtlohn had plaatsgevonden, kwam een heel aantal deze kant op.

De meesten kwamen uit het gebied van **Vreden**, dat van oudsher veel contact had met onze

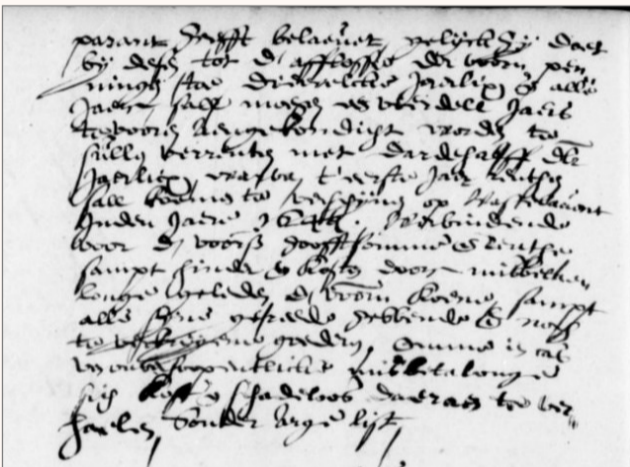
Een van deze vluchtelingen was **Henrick Vranckenmeule**, die blijkens een akte uit 1643 voor de tweede keer naar Vorden was gevlucht. De eerst keer was vermoedelijk in 1623, tijdens de bloedige slag van Stadtlohn bij Vreden.

27-01-1643: Henrick Vranckenmeule van Vreden verklaart, mede namens

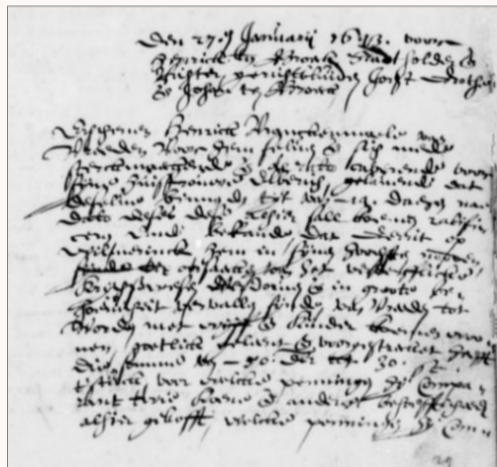
zijn vrouw Elberich, dat hij vanwege verschrikkelijk oorlogsgeweld in grote armoede was vervallen en met vrouw en kinderen naar Vorden had moeten terugkeren.

Hierop had Gerrit op Wilmerinck hem uit bezorgdheid en medeleven vanwege zijn hoge nood een bedrag van 50 daalder verstrekt, waar hij twee koeien en andere dringende benodigdheden van had gekocht.

Verklaart dat hij het bedrag zal aflossen en er jaarlijks rente over zal betalen, en staat hiervoor borg met zijn persoon en met alle goederen die hij nu bezit en in de toekomst nog zal mogen bezitten als onderpand.

(RAZ 0338, 230; transcr. Ben Wullink)

Wilmerinck (RCE)

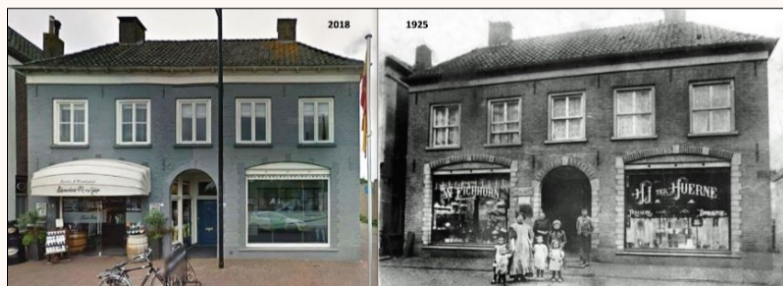
Of Henrick vervat was aan de hierna volgende Frankemeulens is niet bekend.

In 1644 trouwde Marie Berends op Mossel met **Gerrit Franckemeulen**, de zoon van Herman van Vrancken Molle of Vranckenmullen uit Wullen in het kerspel van Vreden.

Gerrits broer **Arent Frankemeulen** vestigde zich in 1655 eveneens in Vorden en werd daar **succesvol zakenman** Hij bezat veel grond, panden in het Dorp en boerderijen. Eén van die boerderijen was Groot Kranenburg aan de Bergkappeweg, waar hij onderdak bood aan een **R.K. schuilkerk** en pastorie waaruit later de **St. Antoniuskerk** aan de Ruurloseweg zou voortkomen.

Dorpsstraat 18

Dorpsstraat 20-22

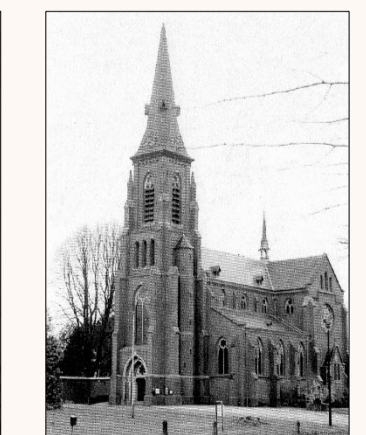
Groot Kranenburg

1725: schuurkerk bij Groot Kranenburg

1834: 1^e kerk bij Klein Veldkamp

1867: 2^e kerk bij K.V. de St. Antoniuskerk